

Phẩm 26: THỌ MẠNG

A. Giải thích tên gọi: Do nghiệp đời trước mà dẫn đến quả của báo gọi là Thọ, tùy ý duy trì sắc-tâm không gián đoạn gọi là Mạng. Nội dung của phẩm phân rõ về điều này, cho nên lấy làm tên gọi.

B. Ý đưa ra, có hai: 1) Ý xa, vốn là giải đáp câu hỏi về Thập Đảnh ở pháp đường Phổ Quang, bởi vì mười lớp hương về với nhau đều là cuối cùng, thích hợp gọi là Đảnh, cho nên biết thế giới An Lạc làm đỉnh của Ta-bà... Xưa giải thích là trả lời câu hỏi về thọ mạng của Đức Phật, tên gọi này tuy cũng thích hợp mà không thuận với xu thế của văn, nghĩa là câu hỏi về thọ mạng này ở trước Thập Địa..., không thích hợp để giải đáp ở nơi này, câu hỏi về Thập Đảnh ở sau Địa, lại không có văn giải đáp riêng biệt, cho nên biết là thuộc về nơi này. 2) Ý gần, phẩm A-tăng-kỳ trước đây hiển bày về thật đức của Phật Bồ-tát bình đẳng vượt qua số lượng; phẩm này riêng biệt phân rõ về đức của Phật, dựa vào căn cơ nêu rõ có dài-ngắn; phẩm Trú Xứ sau này riêng biệt phân rõ về pháp dụng của Bồ-tát, dựa theo căn cơ trình bày về trú xứ sai biệt.

C. Tông thú, có ba nghĩa: 1) Trình bày chung về Mạng có ba loại: Một, Báo mạng, nghĩa là hơi ấm và Thức không rời bỏ-không lui sụt, bởi vì Chúng đồng phần, Bất tương ưng hành làm tánh. Hai, Giới mạng, trong kinh gọi là Tịnh mạng, bởi vì không phá giới cho nên không mất pháp Tỳ-kheo, lấy Tịnh giới làm tánh. Ba, Tuệ mạng, bởi vì không phóng dật cho nên không lui sụt Chánh pháp gọi là Tuệ mạng, Chánh tuệ làm tánh.

2) Riêng biệt xác định về văn này, thọ mạng của chư Phật cũng có ba nghĩa: Một-Dựa theo đức, nghĩa là đầy đủ ba loại Mạng như trước đã nói, Báo mạng ấy là vô tận, vốn là do thiện căn mà sinh ra. Hai-Dựa vào Thật, nghĩa là Mạng căn vô tận, bởi vì tận cùng thời gian vị lai. Ba-Dựa vào Quyền, nghĩa là tùy cơ mà cảm, cho nên thị hiện dài-ngắn. Nay trong văn này đầy đủ ba nghĩa này.

3) Hiển bày theo thứ tự cũng có ba nghĩa: Một, Dựa theo Tiệm giáo, nghĩa là thế giới Ta-bà... giới hạn bởi vì Địa tiền vốn là quốc độ của Hóa Phật, thế giới An Lạc... mở thông bởi vì Địa thượng vốn là quốc độ của Báo Phật, cho đến thế giới Hiền Thủ là nơi Bất khả thuyết sau Thập Địa. Hai, Dựa theo Đồng giáo, nghĩa là thế giới Ta-bà... làm quốc độ của Tam thừa, dần dần hướng đến vi tế, tiến vào Nhất thừa cho đến thế giới Hiền Thủ... mới là cuối cùng. Nguyên cơ thế nào? Bởi vì dựa

vào Biệt giáo, thế giới Ta-bà vốn là Liên Hoa tạng. Ba, Dựa theo Biệt giáo, thế giới Ta-bà là nơi thấy-nghe-hiểu và thực hành, các quốc độ trung gian chỉ là nơi hiểu và thực hành, cuối cùng quốc độ của Phật vốn bao gồm hiểu-thực hành đầy đủ và chứng nhập, vì vậy ở phần vị Tín đầy đủ cũng gọi là Hiền Thủ.

D. Trong giải thích văn: Bồ-tát Tâm Vương thuyết giảng, là hiển bày hiểu biết tự tại về đời kiếp, cho nên có kiếp số. Trong đó có ba: Đầu là nêu ra mười thế giới so sánh theo thứ tự, tiếp là tương tự hiển bày về trăm vạn, sau là phân rõ rất sâu xa cuối cùng.

Như thế giới An Lạc... lấy gì làm ngày đêm? Giải thích: Hoặc là lấy hoa sen nở ra-khép lại để phân rõ, là một kiếp ở thế giới Ta-bà.

Lại giải thích: Trong một kiếp ở thế giới Ta-bà này gồm có bao nhiêu ngày đêm, dựa vào số lượng ngày đêm này, tính một kiếp là một ngày đêm. Lại dùng số lớn bao nhiêu kiếp, mới là một kiếp của thế giới An Lạc? Đó là dùng mức lượng của kiếp này. Ở các thế giới sau, đều dựa theo mức lượng này, suy nghĩ có thể biết. Vậy thì đến một kiếp của thế giới cuối cùng, đối với thế giới đầu tiên, là Bất khả thuyết bất khả thuyết kiếp. Đến thế giới Hiền Thủ về sau, thì tất cả thế giới(sát hải) bình đẳng không có phân biệt hơn-kém. Do đó, trong này nói Phổ Hiền đều đầy đủ, là bởi vì hướng xuống phía dưới thì cao nhất, cho nên lấy Phổ Hiền làm mức lượng; hướng lên phía trên thì hãy còn ở trong số đếm, vì vậy không nói đến. Chỉ riêng Đức Phật đầy đủ khắp nơi đối với các thế giới này. Trong kinh Đại Phật Danh cũng nói đến. Và lại, Pháp sư Huyền Trang phiên dịch tách biệt một quyển gọi là kinh Hiền Vô Biên Phật Độ, chính là phẩm này.
